

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kéntrakok címzendők.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

Egy választási reform.

A negyvennyolcas párt túlsúlyával létrejött koalíció 1905. elején azzal a programmal vállalkozott a kormány átvételére, hogy megcsinálja a választói jog reformját és annak alapján új választásokat eszközöljön. Azóta aztán államterfiaink egyre azon töprengenek: milyen méretű legyen hát a választói jog reformja.

Az egyik egyben, a másik másban keresi a célszerű megoldás lehetőségét, de mindvégig feli, hogy a választói jogosultság kiterjesztése, vagy pláne általánossá tétele veszedelembé döntene a magyar parlament hazafias, vagy értelmi, sőt egyéni tisztesség-beli magas színvonalát is.

Sokan a választókerületek új beosztásában, mások a választó-jognak szűkebb vagy tágabb korlátokhoz kötésében keresik a kívánatos biztosítékot, melyet azonban — nézetem szerint — sem ebben, sem abban feltalálni nem lehet, mert az a veszedelem, melytől a képviselőház hazafias értelmi és tisztesség-beli színvonalát féltik, fennáll ma is és semmiképp sincsen a választói jog reformjához kötve.

A mai szervezetben az egyes vidékeken nagyon is elütő cenzusú választók szabadon választhatnak maguk közül bárkit, aki ama követelménynek mely szerint a hivatalos nyelv a magyar — megfelelni képes.

Konstatálhatom mindjárt, hogy a parlament tisztességét ez a törvényes kikötés eddig sem védte meg, úgy hogy szüksége mutatkozott egy szigorú összeférhetlenségi törvény megalkotásának, melyben még a gyujtogatás, lopás és orgazdaság büntényei is felsorolhatók, mint a képviselőség-ből kizáró okok.

A parlament hazafisága és értelmisége ma nagyon gyenge alapon, azzal van biztosítva, hogy a cenzusú választókban feltételezünk annyi hazafias érzést és értelmet, mely mellett nem küldenek a parlamentbe oda nem való embert. És ez a gyöngye alapú föltevés — istennek csudája — eddig úgy, ahogy, bevált. Bevált eddig, míg az 1899. évi XV. törvénycikk el nem tiltotta a közigazgatás szolgálatában álló magyar középosztályt attól, hogy a választások iránt érdeklődjék. Ezek vezették addig a választásokat. Követték el hibákat, de megvédték — a történet tanúsága szerint — a magyar parlament hazafiságát és értelmességét.

A parlamenti tisztesség és az olykor az egyéni szabadság ellen elkövetett hibák az összeférhetlenségi és a kúriai bíráskodásról szóló törvény által orvosoltattak.

Mind a két törvénynek van azonban hibája; mert míg az összeférhetlenség a megválasztott képviselő tisztességét védi, addig a képviselő a legközelebbi rokonaival sem törődik; a kúriai bíráskodás pedig nem a visszéléseket szünteti meg, hanem eltiltja a fentemlített középosztályt a választásoknak még tisztességes irányításától is, ellenben szinte szabad kezét enged a pópáknak és diszkálóknak.

A mai választói jognak e gyöngye alapú föltevésen nyugvó biztosítéka a magyar parlament három irányú követelményét kielégíteni nem képes; mert addig, míg a választó szabadon választhat, nem szolgáltat garantáciát a választó polgárnak cenzusos képesítésére. Nem különösen hazánkban, hol a nemzetiségek számaránya a magyarság rovására kedvezőtlen és ahol az eltévesztett nemzetiségi politika idegen ajkú polgártársainkba máig sem tudta beoltani a magyar hazának őszinte szeretetét.

Mikor a megválasztott képviselők képességétől, érzelmeitől és tisztességétől féltjük a magyar törvényhozás hazafiságát, értelmességét és tisztességét, a garantáciát nem szabad pusztán a választókban keresnünk, hanem magukban a képviselőkben is, akikre nézve aztán irreleváns, hogy cenzusos, vagy korlátlan jogú választóközönség küldte-e őket a parlamentbe.

A választóktól kívánt képesítés, vagy a választói jognak bizonyos kiválmaktól, mondjuk az írás-olvasástól, vagy a magyarul írás-olvasástól, esetleg magasabb életkortól való függővé tétele, lehet igen üdvös és sokféle célt szolgáló követelmény, de távolról sem képes biztosítani azt, hogy például a cenzusos, sőt magyarul is irni-olvasni tudó idősebb nemzetiségű választó, akibe a magyar hazaszeregetet még beoltani nem lehetett, le ne adja a szavazatát egy ismert nemzetiségi izgatóra, vagy egy jól fizetett értelmes gyári munkás ne szavazzon egy nemzetközi izgató vezérre.

A választóknak bármilyen irányú megrostálása nem képezheti biztos alapját a magyar parlament kívánatos összeállításának

Vagy nem-e a véletlen játéka csak, hogy nem akadt eddig néhány

száz ember, aki különböző jelszavakkal és pénzzel mandátumra tegyen szert csak azért, hogy aztán a parlamentben köpönyeget fordítva, feladja Magyarország önállóságát. Oda, ahonnan törvénnyel kell kiüldözni a gyujtogatokat, tolvajokat és orgazdákat, bizony néhány száz hazaáruló is bejuthatott volna.

A felette kívánatos, sőt elkerülhetetlenül szükséges garanciákat tehát — ismétlem — a választóknak bármely irányú megrostálásában feltalálni nem lehet.

A parlament hazafiságát, értelmességét és tisztességét tehát nem is ebben, hanem a megválaszthatóságnak korlátozásában kell annyira, amennyire csak lehet, biztosítani. Nem arra kell első sorban törvényt, hogy megszűnjön képviselő lenni, aki gyujtogatott, lopott, vagy csődbe ment, hanem preventív intézkedésekkel útját kell állítani annak, hogy a törvényhozás ol-tárához értelmetlenek, hazafiatlanok és tisztességtelenek hozzá se férkőzhessenek.

A magyar parlamentnek többször hangoztatott három irányú követelményét sürögösen biztosítani kell, mert az 1899. évi XV. törvénycikkkel, javareszben megbízhatatlan itányítókra utalt, cenzusos választók mellett rövidesen olyan képet ölthet képviselőházunk, hogy abban többé hazafias irányú reformokra majd gondolni sem lehet.

Ez a biztosítás kell, hogy két irányú legyen. Először korlátozni kell, hogy kiket lehet és kiket nem szabad képviselőkké megválasztani; másodsor, a megválasztott képviselőket eskütelletel kell honatyai tisztük teljesítésére kötelezni.

Nincsen köz- vagy magánhivatali állás, melyre ma valakit kvalifikáció nélkül alkalmaznának, csak éppen a magyar képviselő az, akitől sem értelmi sem tapasztalati tudást, sem hazaszeregetet, sem tisztességét nem kívánunk, A koronás királytól le az utolsó közszolgáig mindenki tesz esküt és kötelezi magát feladatai hű teljesítésére, csak a magyar törvényhozó sáfárkodhat felelőség nélkül.

És ha mindezekben változtatva, biztosítjuk a parlament hazafiságát, értelmességét és tisztességét, akkor misem áll útjában annak, hogy életbe léptessük a községenként való általános és titkos választói jogot.

Sokan kételkednek e kívántság jogosultságában és kizárandónak tart-

ják azokat a választói jogból, akik az állami teherviseléshez hozzá nem járulnak még véradóval sem. Am szerintem a törvényhozásban való közvetett részvétel nem lehet egyéni kvalifikációhoz kötött, mert ahol a törvényeket hozzák, általános érdekű jogszabályokat alkotnak, amelyen p. o. a büntető-törvény is, mely osztályozás nélkül mérték alá állít minden honpolgárt. Már 1848-ban elismerték atyáink, hogy az addig általuk, mint kiváltságosok által gyakorolt törvényhozás nem felel meg az alkotmányos, a népjogi kívánalmaknak, ezért is léptették életbe a népképviselést. A végrehajtásban azonban tévedtek, mert a nemesség előjogait elvéve, illetve odaadva, nem, a népet részletették abban, hanem a régi jogokat a cenzusos választókra, a vagyonos osztályra ruházták át.

Apáink tévedését, a megnyilvánult közóhajhoz képest, a mi feladatunk helyrehozni. És tehetjük ezt annál inkább, mert az ez ellen szóló egyetlen aggodalom — miként ezt bebizonyítottunk vehetjük, fennáll a mai rendszer mellett is éppen úgy mint ahogy meg nem szűnne, esetleg fokozott mérvben, a választói jog kiterjesztése, vagy általánosítása esetén.

De ha ez aggodalmakat s aggályokat úgy oszlatjuk el, hogy a vélt veszedelem bekövetkezésének útját álljuk, — akkor a választói jog kiterjesztése, a községenként való tükös szavazás maga után fogja vonni a választási visszaélések csökkenését, a lélekvásárlások és vesztegetések megszűnését. Nem lehetne p. semmi akadálya annak, hogy kimondjuk a választói jog olyan kiterjesztését, mely mellett választói joggal bírna minden 24 éves magyar honpolgár, választói jogát azonban nem gyakorolhatja, aki tényleges katonai csőd, vagy a büntető törvény illetékeinek becstelelítő hatálya alatt áll.

Ez ellenében kimondandó volna, hogy csak megfelelő képesítettséggel bíró választó választható's másra adott szavazat érvénytelen. A képesítés lehetne: 38 éves életkor; tudományos vagy művészi kvalifikációhoz kötött; hosszas kifogástalan gazdasági, ipari, kereskedelmi, irói, vagy közszolgálati, de önálló gyakorlathoz kötött; — bizonyos értéken túlterjedő, de legfőképpen csak bizonyos hányad erejéig terhelhetett ingatlan bírástól függő. Kizáró okok volna, a képesítés esetén is: nyereség-vágyból eredő bűntényért vagy kihágásért történt jogerős elítélés; az állam vagy nemzet ellen elkövetett bűntény, vagy kihágás miatt történt elítélés; a magyar írás és olvasás nem tudása s az esetek, miket az összeférhetlenségi törvény felsorol. A megválasztott képviselő esküt tesz arra, hogy hű lesz a magyar királynak, a magyar alkotmányhoz és az egységes magyar nemzeti eszméhez. Aki pedig esküjét megszegi, annak képviselősege felfüggesztetvén, a kúriának, mint büntető-bíróságnak adatik át, mely az esetet soron kívül tárgyalva, ha tényleg

esküszegést találja, az illetőt polgári jogának örökös elvesztésére ítéli.

Ilyen törvényes intézkedés megóvná a magyar parlamentet a tisztességtelenség eshetősége ellen, tért nyitna a különböző foglalkozási ágaknak az érvényesülésre, megszüntetné az osztályparlamentet s értelmes, tapasztalt, higgadt férfiakra bízna a honatyai tisztet, kiknek szívében a magyar haza szeretetének szent lángja égne, melynek ápolását esküvel fogadták.

Rágalom és korrupció. Ismét szilaj vihar száguldott keresztül a magyar közélet mezején, magasra kapva fel az útca szemetjét és kidöntve egy erősnék hlrt tölgyet. Nem kell hozzá nagy kombinatív képesség, hogy az olvasó tisztában legyen azzal, miről van szó e cikk keretében. Szólunk a Polónyi ügyéről, amelyben megindult a vádaknak kiapadhatatlannak látszó áradása és amely egyuttal a korrupciónak olyan feneketlen örvényét nyitotta meg, hogy elborzad az, aki belétekin. A korrupció és a megvádolás sajnos, már évtizedek óta hűség kísérője a magyar közéletnek, nemcsak a fővárosban, hanem a vidéken is, nemcsak az országos politikában, hanem a közigazgatásban is. Amíg ezektől a lappangó, nagy betegségekeltől a magyar társadalom meg nem szabadul, addig becsületet állapotok itt be nem fognak következni.

Nem akarjuk itt a Polónyi-ügyet politikai szempontokból mérlegelés alá venni, figyelmünket inkább az a mohóság ragadja meg, amelylyel a sajtó és a közvélemény egy része ezt az ügyet pertraktálja. A helyett, hogy félős, óvatossá kényszerítse a beteg testhez, vad kéjjel rántják le róla a kötést, hogy hadd lássa a világ teljes napfény mellett, mint szíváro, tobzódik a romlott vér.

Egész légiója támadt az önkéntes gránccs nélküli lovagoknak, akik tajtékzó szájjal üvöltik a «Feszítsd meg»-et; — pedig ha de-tekativszövezen nyomoznánk e lovagok egyikének — másikának multjában, kötetekre való korrupciót irhatnánk össze róluk. Az egész botnyarban az a legfeihaborítóbb, hogy a hangadó szerepét azok viszik benne, akik eddig karöltve jártak mindenben azzal, aki ellen most a gyilkos hajsza megy.

No de mindegy. Akár milyen ember is az, aki a bűnt, a korrupciót leleplezi, ez a sivár tényálláson nem változtat és el kell távolítani a fórumról azt, aki rászolgált e rágalmakra és vadakra.

A támadás azonban, melyet a lemondott igazságügy-miniszter ellen a nyílt piacon írtak, oly mérges és oly vehemens volt, hogy nemcsak gyöngye, szuros gyökerű tölgyet döntött volna ki, de épet és egészségeset is elpusztított volna. A hajsza annyit esűf, sőt jicszótt jelenséget mutatott fel, és az izlések oly mérvű elvadásulást tártak elénk, hogy az mélységes aggodalomra ad okot. Mert ha így lehet és szabad írni, üldözni, rágalmozni és hajszozni, akkor nincs az a tisztesség, nincs az a becsület, az a hozzáérhetetlen jellem, az a tiszteletet parancsoló mult, amelyet szenzáció-hajhászásból a sárba ne lehetne tiporni.

Eppen ezért nemcsak törvényes intézkedéseket kell tenni az ilyen hallaluk ellen, hanem a társadalmi és politikai vérebe-

akár igazuk van; akár nincsen; vissza kell szorítani őket lehetetlenné tenni. Magyarország jó hírűvének a külföldön szörnyű módon ártott ez a hajsza, amely, ne adja Isten, hogy ismétlődjék, mert az ilyenek alkalmassak arra, hogy megdöntsék a magyar nemzet országfentartó hivatásába vetett hitet.

A modern mezőgazdasági iparvállalat.

A mai hús, tej, tojás és egyéb állati termékek drágaságának, a kereslet és kínálat örök törvényinél fogva, az az oka, hogy nincsen belőlük elég. A régi világban előadta magát, a mai húsdrágasághoz hasonlóan, — méz, cukor, keményítő és szeszdrágaság is. Ma már ilyenek nem fordulnak elő. A rendezett mezőgazdasági iparvállalatok oly nagymennyiségű konzumi-keket termelnek, hogy a cukor és szeszhiány egyáltalában ismeretlen fogalomná lett. Sőt általános a túltermelés. Az állati termékek arát illetőleg egészen hasonló fejlődést észlelhetünk napjainkban. Ma az állati termékekben hiány van és az árak aránylagosan nagy, mert előállításuk főképpen apró üzemekben és parasztiállókban történik, amelyek nem tudnak hozzásimulni a kereskedelmi fejlődés hullámvéréhez. És a tények csoportosulása azt mutatja, hogy az állati termékek aránylagos drágasága csak akkor szűnik meg, ha a mai parasztiállók szerepét fiváltják a modern üzemű, nagy istállók.

A modern üzemű nagy istálló mezőgazdasági iparvállalat. Benne alakul a takarmány, mint nyersanyag, hussa, tejje, tojása és egyéb állati terméké. Üzeme tehát olyan, mint a cukor, vagy szeszgyáré. Bonyodalmasabb és kevésebb ismert természeti erőket dolgoznak benne, de végeredményben mégis iparvállalat a melyik takarmányból készíti a konzumi-keket. És ez a fejlődés szempontjából nagyfontosságú tényállás, mert a modern istálló üzem éppen úgy tönkre fogie tenni az apró istállókat, mint a nagy cukorgyárak és a nagy ipari vállalatok tönkre tették a kisiparosokat és a kis műhelyeket.

A forgalom mai fejlettsége mellett vannak cukorgyárak, amelyek tízezer hektár föld répatermesztés dolgozzak föl egyetienegy üzemben. A modern istálló hasonló fejlődésre képes és helyes szervezet mellett ugyancsak feldolgozhatja több ezer hektár föld takarmánytermesztés egyetienegy üzemben. És ezzel a lehetőséggel szemben hiába való minden elmélkedés. Rövid néhány évized alatt a modern nagy istálló tönkre fog tenni minden kis üzemet, mert a parasztiállót tarthatatlan. Műszaki szempontból nem állhat meg a mai fejlett viszonyok között. Egészségügyi szempontból terjesztője és meleggáya a mindeneféle kóros állati betegségeknek. Közgazdasági szempontból gyarmatalková alacsonyítja a népet a közvetít kereskedelem hatalmában, Társadalmi szempontból pedig föltétlenül elsőpri a modern munkaszomzagnak hullámvérései, mert a gazdasági cselérendszert Európászerte tarthatatlan.

Németországban máris megindult a harc a parasztiálló ellen. Az irdalom elkeseredetten küzd az apró istállók ellen. Törvényjavaslatok lebegnek a levegőben. Rendőrök írják elő, hogyan kell az istállót építeni és hogyan kell az állatot ápolni meg takarmányozni. Különösen sűrűn hallatszák az orvosok kívánsága, hogy csak olyan istálló tulajdonos adhassa el a tejt, aki tehenét a tudomány és az egészségügy mai ismeretkörének megfelelően takarmányozza, meg ápolja. És valóban szükség is volna hasonló törvényrendeletekre, mert az összes állatbetegségek forrása a piszkos, meg a rendetlen kezelés. És éppen az szükséges, hogy ez ellen maga az állam lépjen föl energikusan.

A parasztiálló az összes állatnyavalyák meleggáya. Földes, nedves burkolatában három négy méter mélyen rohadnak benne a beszivárgott szerves hulladékok. Falai telve vannak veszedelmes állatféreggel. A jászol-

ban rohadó ételmaradék melegágyat készít a dögvész szűfélének baktériumának. És az ápolás sem kulomb. A paraszt tehene, lova és ökre olyan, mint a macska. Rosszul takarmányozza. A teje tele van tudóvész csirával, meg minden elképzelhetetlen nyavalyával. Nem mondom, hogy nincsen 'jog' berendezett parasztállót és hogy a kisgazda nem építhet modern istállót. Az elmondottakkal csak azt hangsúlyozom, hogy az istállók zöme a leirt képhez hasonlít és ezért van nálunk olyan sok állatbetegség.

Az állati termékek drágaságának is az elhanyagolt istálló üzem az oka. A mai betegségtől sújtott állattenyésztés megakadályoz minden fejlődést. Addig, míg a takarmány rozoga istállóban alakul át húsá, tejé, meg egyéb állati termékekké, míg a tojáspodukciót tisztán az udvaron kotorásig tyukra bízuk, míg a sertésűs és a pestis minden átválta kibérelt falusi hidasban készül, addig nem számíthatunk arra, hogy állatállományunk egészséges legyen és az állati termékek kellő mennyiségben álljanak a társadalom rendelkezésére.

Németországi tanulmányút alatt látam, hogy a német nagy uradalmonak ismeretlen az állatbetegség és hogy Németországnak azért van egész Európában legfejlettebb és legszöbb állatállománya, a melyik ötszáz ezer négyzetkilométer földön jöttek képes eltartani hatvan millió embert, mert ott a takarmány átalakítása állati terméké modern istállóban, iparszerűleg történik.

A modern német istállók kívülről olyanok mint nálunk a fényes berendezésű cukorgyárak. Fő jellemvonásuk az imponzans külső, nagy ablak és tetővilágítás. Az istálló körül takarmányraktarak, emelőgépek vasúti kocsik és villamos fényszórók csoportosulnak. A pavilonos istállóban benn pedig száz meg száz darab fiatal göboly dolgozik, hogy a megévelt takarmányt húsá dolgozza föl. Nem ritkaság, hogy egy uradalomban ezer téhen gyártja a tiszta finom tejet és ezer meg ezer darab hízó sertés mécszt a hústermelés érdekében. Halle mellett van egy kacsahúst produkáló telep. Négyezer darab tenyészkacsa tojást gyűjtik itt össze hogy a gépben kiköltött tojásból hízó kacsa neveljenek. Vannak nagy uradalmi baromfitelepek, ahol a csirke nevelés szöbaban egyszerre több ezer kis állat nevelkedik és a költőgépek száma meghaladja a harmincat.

Az istállóüzem ilyen hatalmas központossítása maga után vonja a takarmánykonverziást és a tá- armáy- kikészíté- i- iparr is. A német uradalmak és gazdaszövetkezetek nagy istállóival kapcsolatban egész takarmányipartelepek dolgoznak. Az utóbbi öt év alatt Németországban csak egy gépgyár épített ötven burgonya- és répaszielt szarító telepet. Ezenkívül egész sereg mezőgazdasági ipartelep keletkezett a besavanyítás, meg a széna- és kevertakarmánykészítés céljára. A nagy istállóval szerves kapcsolatban van ezenkívül a takarmányozó kamra, amelyben motor hajtja a szöcskavogót, répaszieltelöt, daralót, takarmánykeverőt, kukoricaszarhosagot, rostát, szóval az összes gépeket.

A mezőgazdasági gyárszerű istállóban a takarmányozás és az ápolás a legmodernebb természettudományi elvek szerint történik. Az üzem vezérszömeje az, hogy egészséges állatokkal, kevés takarmányból sok eladható cikket produkáljon. Az istállóüzem vezetője rendszeren szakember, aki nem egyszer állatorvos is. A munkások pedig félcelédek félproletarok. Heti fizetésnek kapnak, mint a gyári munkás, de azért a lakás és egyéb járandóság függő viszonyba hozzá őket a gazdával. Ami az istállóüzem jövedelmözögét illeti, ahhoz nem kell nagy képzölőteltség. Ha a cukorgyár a kis haszón és alacsony cukorárak mellett, nagy forgalommal eléri, hogy jó jövedelmet szerez, akkor a takarmányt nagyban földolgozó istálló egyenesen kincsés banya, amelyik nagy haszón és nagy forgalommal száz százalékos jövedelmet hajt.

A német mezőgazdaság a modern istállóüzem rohamos terjedésének köszönheti nagy sikerét. És részéről meggyözdödem az, hogy a mi mezőgazdaságunk sorsa is jöreszt attól függ, hogy áttérünk e a modern állattartásra. Nem szabad elfelejtenünk, hogy a fejlődés és művelődés emberi társadalom étrendjében az utóbbi időben óriási változás állt be. A kenyér nem kizárólagos tápláléka többé. A nép mély rétegei is megkivánják a húst, a tejet, vaját, zsírt és tojást, tehát az állati termékeket. És mezőgazdaságunk, az élelmezés és forrásának hozzá kell szömulnia ezekhez a megváltozott társadalmi viszonyokhoz, ha egyoldalóságában nem akar elvérezni.

E. K.

Ujdonságok

Szentes, 1907 január 31.

— **Gazdák nagygyűlése.** A csongrád-megyei gazdasági egyesület teljes anyagát előkészítette immár a megyebeli gazdák nagygyűlése tárgysorozatának, amely nagygyűlésre a napokban küldik szét a meghívókat. Az egyesület igazgató választmányára erre a gyűlésre két aratási szerződés mintát állapított meg, melyek egyike tisztán csak az aratómunkára szól, beleértve természetesen ebbe a behordást is, míg a másik szerződés mintá — az eddig volt szokás alapján az aratáson és behordáson fölül felöleli a cséplés munkáját is. A tervezett szerződés-minták lényegesen szömot vetnek a megváltozott munkaviszonyokkal és ha azokat a nagygyűlés elfogadja, — ezek alapján, bizvást mondhatjuk, létre fog jönni a békés megegyezés munkaadók és munkások között, az ideai aratás összes munkáira.

— **A tartalékos katonák behívása.** Az idén, mint értesülünk, a tartalékos katonák négy ízben hívják be fegyvergyakorlatra. Két tavaszi, egy nyári és egy őszi fegyvergyakorlat lesz. A tartalékosokat első ízben március 20-án, majd április 15-én, június 15-én és augusztus 28-án hívják be 13—13 napi fegyvergyakorlatra. A tartalékos tisztekre és tartalékos hadapródokra, valamint a volt egyéves önkéntesekre vonatkozólag külön rendeletet fog kibocsátani a hadügyi vezetéség.

— **A szegyéntábla.** Zalavármegye törvényhstósági bizottsága tavaly, május hó 14-én elhatározta, hogy fekte márványtáblát illeszt a lépcsőház falába, amelyre rávésetik azoknak a neveit, akik az alkotmányellenes kormánytól a nemzeti ellenállás letörésére megbízást vállaltak. A határozatot Schneider Gábor királyi ügyész és társai megfölebbezték. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter most döntött a föllebbezés dolgában. Megváltoztatta a vármegye határozatát s megtiltotta a szegyéntábla föllállítását. Az érdekes rendelet megokolása ez: «A vármegye közönsége ezen határozata szerint egyes tagjaival szemben, azoknak külön megbélyegzése és pellengérré állítása által kívánja a késő nemzedék okulására is megörökíteni azt a lesújtó ítéletet, amelylyel a nemzet alkotmányos közérülete sújtotta mindazokat, kik a volt kormány ellen folytatott alkotmányvédő küzdelem idején a törvény és alkotmányellenes irányzat szölgálatába szögödtek. Ez a határozat tehát egy büntető jellegű, meg pedig újabb büntető jogrendszerünk által márkiközszöböltbeccsületbűntetés jellegével bíró oly megutórló intézkedést jelent az illetékes...

amelynek a ténykörményeknek és beszámíthatóság mértékének gondosabb mérlegelése nélkül elhatározott alkalmazása nemcsak az általános osztó igazság kívánalmait szempontjából eshetik kifogáz alá, de különben sem állhat hivatásában a törvényhatóságának.

— **Eljegyzés.** Dancs Gyula m. kir. vámszedő f. hó 24-én jegyezte el magának Szentesen Antalgizella kisasszonyt, a t. a. l. Endre itteni m. kir. állampártárnok szeretetreméltó, szép leányát.

— **A megyebeli munkásházak ügye.** Hirt adunk róla lajpuet egy előz számban, hogy a Csongrádmegyében építendő ezer munkásház állami segélyezése érdekében Cicatricis Lajos dr. alispán fenjtárt Budapestén a földmívelésügyi minisztériumban, ahol nmcsak, hogy a legnagyobb előkészénységgel fogadták az általa előterjesztett eszmét, de kilátásba is helyezett a kért államségély megadását. A megyebeli munkások, természetesen élénken érdeklödnek az ő anyagi helyzetük javítását célzó ezen segélyakció iránt és nincs nap, hogy ez érdekekben egy-egy munkásküldöttség ne kopogtatna be az alispánhoz. Újabb értesülésünk szerint ez az emberséges akció, melyet Cicatricis alispán teljes odaadással karolt fel, már legközelebb a megvalósulás stádiumába jut. Az alispán ugyanis f. hó 28—29-én ismét fenjtárt a minisztériumban, ahol — nagy öröme — arról értesült, hogy az ez évi segélyösszeg kiutalványozás alatt áll, s hogy Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter egészen teljesíteni kél a megye kérését, vagyis 20 évro megadja az évi 20—20000 korona államségélyt. Most tehát még csak az itthon fedezendő segélyösszeg finanszírozásáról van szó, hogy a tervbe vett ezer munkásház, illetve a megyei munkásháztelepek építési munkája a tavasszal meg is indulhasson. Az alispán egyelőre Szentesen, Mindszenten, Csongrádon, Horgoson és esetleg Szegváron szándékozik a munkásháztelepek építését megindítani, amivel kapcsolatos lesz a kértgazdaságnak a megyében leendő erősebb fellendítése is.

— **Az Izraelita nöegylet színház estélye.** A szentesi izraelita nöegylet, mint egyszer már említettük, február 23-án fényes estélyt rendez a városi színházteremben. Az estély műsorát a rendezőség már véglegesen megállapította, úgy, hogy a meghívókat a napokban már kinyomatják és szétküldik. Elöre mondhatjuk, hogy ennek az estélynek a rendezésével az izraelita jöteköny nöegylet szöraporítai fogja eddigi fényes sikerei számát, mert a gazdag és változatos műsor minden igényt ki fog elégíteni. A műsort ének és zeneszömot, tánc piészek előképek tezik ki, melyek vagy hatvan résztvövöt foglalkoztatnak s amelyekből a próbák már szerényen folynak. A nöegylet rendkívül gonddal állította össze ezt a műsort és a bemutatandó virágtánc és kurucbörözö bemutatására egy kiváló képességgé táncmestert szerzödöttetett. A névre szóló meghívókon kívül, melyek az estélyt berekesztő táncmulatságon való részvételre is jogosítanak, külön falragaszokon meg fogják hivni a nagyközönséget is, mert a rendezőség azt akarja, hogy magából a színházi estélyből senki ne legyen zárva. Az éröködés e nagyszöbasú estély iránt különben már ma is olyan nagy és széleskörű, hogy a belépőjegyeket, bár még ki sincsenek bocsátva, már is keresik és így előrelátható, hogy az estélyen a közönség szorongásig meg fogja töltöni a színház nézőterét.

— **A rablpar szabályozása.** Nagyérdékű cikk jelent meg a Jogtudományi Közönlöny múlt heti számban az igazságügyi-

nisztérium börtönügyi osztályának vezetőjé-
től. A cikk a rabípar versenyének káros ha-
tását az által javasolja megszüntetni, hogy
a rabípar termékeit a szabad iparosok vált-
sák magukhoz és megfelelő haszonnal ók ér-
tekesítsék.

— Halálözös. Öv. Hönigsfeld
Ignácné Purjesz Katalinnak, élete 77-ik
évében, Csongrádon történt elhaláztatásáról
kaptunk a napokban szomorú hírt, — aki
több év előtt szakadt el ugyan Szentesről,
hogy innen elköltözött gyermekeivel töltsé
idejét, de akit halál porában hazaszállítottak
smét szülővárosába, hogy itt temessék el
feje mellett. A boldogultban Hájnal Vilmos
államvasúti főellenőr és Hájnal Adolf
fővárosi igazgató tanító édesanyjuk, dr.
Purjesz Zsigmond kolozsvári egyetemi tanár
pedig nővére elvesztését gyászolják. Legyen
csendes pihenése az élők sorából örökre
elköltözöttnek, — ahová visszavágyott — a
szülőföldjében.

— A vásárhelyi diákok a szentesi diák-
mulatságon. A két nagy magyar alföldi vá-
ros tanuló ifjúsága között már régebben fen-
nálló barátság és esztendőben szorosabbá fű-
ződött. Szentesről tizenegy tanuló vett részt
a vásárhelyi tanuló ifjúság mulatságán. A
szentesi tanuló ifjúság febr. 9-én részesítiek
a vendégszeretethez a vásárhelyiekkel,
mint a minőben őket részesítették. — Gyö-
nyörűség lesz majd nézni a két város tanuló if-
jainak lelkesedését, bokros jókedvét.

— Gazdabál. A gazdasági egyesület
fiatal tagjai által rendezett gazdabálra, mely
az egyesületi könyvtár javára február 2-én
lesz a színházteremben — ujjal felhívjuk a
kedélyes és festelen mulatozás hiveinek
figyelmét. Az egyesület bajjai az előző évek-
ről olyan kedves emlékekben vannak, család-
diak jellegűen fogva a közönségnek, hogy
semmi kétségünk benne, miszerint ez a mu-
latság a farsang egyik legsikerültebb bajla
lesz az idén is.

— Milyen időnk lesz. Meteor a
következőket írja a legközelebb várható idő-
járásról: Az időjárás további változása a leg-
közelebbi csomópontok hatáskörében fog
végbemenni, amelyek ugyan még másrésztől
nagyobbrészt hideg jellegűek, de a holdnak
földtávoiba való jövele folytán az enyhébb
jelleg már növekszik s a csomópontokat kö-
vetőleg enyhülésre vezet, ami a 29-iki
csomópontnak hatáskörében fejlődik ki leg-
inkább úgy, hogy ezt a csomópontot köve-
tőleg már sokkal enyhébb időjárás várhat-
unk a bolygók részéről. Február hónap, idő-
járás szempontjából három részre osztható,
amennyiben a bolygók részéről első har-
mada inkább derült, napos idővel, 10-ét kö-
vetőleg esapadékos, a 14-iki csomópont
hatáskörében és azt követőleg hidegebb jel-
legű lesz, amidőn, ha a napon ciklonos ha-
tások érvényesülnek, még egy utóelet is
kaphatunk. Február 8-án a Jupiter felszálló-
pálya csomópontjába kerül, amely állást
csak az 1919-ik évben éri el újra. Ez szin-
tén hozhat változást légkörünkbe, de miután
ez most részünkről megfigyelés tárgyát ké-
pezi, így a napot jelzésünk körébe még nem
vehetjük fel.

— Városbál. A dorozsmai rendőrség
f. hó 28-án jelentést tett a szegedi királyi
ügyészségnek, hogy a dorozsmai tanyákon
vasárnap éjjel ismét nagy vérengzés történt
véghez a duhaj legényvirtus. A külterület
egyik csárdájában a jelzett időben bálát ren-
deztek a legények. Tanc közben valamin
összeszólalkoztak, aminék — szokás szerint
— általános verekedés lett a vége. A harci
fegyverek — szintén szokás szerint — bicska
és bot voltak s hogy ezeket jól forgatták a
duhajkodók, mutatja az eredmény, mert a
harc végén három legény maradt a csata-
térén. Jenei Antal, Mészáros Sándor
és Jenei Gábor szurkáltak össze a
duhajkodók. Az egyik Jenei-fiu sérülése élet-
veszélyes, a másik két legénye súlyos Mind

a három sebesültet beszállították a szegedi
kórházba. A törvényesektől pedig Ma-
gaya Lajos vizsgálóbíró kiúzott a hely-
színére, a vizsgálatot megindítani.

— Szórakoztató estély. Az iparos-ifjak
önképzőköré február 3-án, vasárnap délután
5 órakor, az ipartestületi háznál levő saját
helyiségében szórakoztató estélyt tart, mely-
nek műsorát lapunk jövő számában fogjuk
közölni.

A praktikus orvosok

Által tett kísérletek igazolják, hogy a csukamájolaj a
Scott-féle Emulsió formájában sokkal hatásosabb
mint közönséges állapotában. Egy ismert klinikán
folytatott kezeles alapján bizonyította, hogy csukamájolaj
eredeti közönséges állapotában véve saját súlyának
tízszerezésével emelte a szervezet zsírtartalmát, míg a
Scott-féle Emulsió formájában véve, az abban
tartalmazott ugyanolyan mennyiségű csukamájolaj su-
lyának 7-szeresével túlhaladta azazét. Gyermek-
sőt válogatos, kényes beteg-ek is állandóan minden
úndor nélkül és anélkül, hogy a legesekélyebb szor-
vezet zavartól kellene tartaniuk, vehetik a Scott-féle
Emulsiót. IX. 5-2.

A Scott-féle Emulsió valódiságát
nagy jele a hátán nagy csukahalat vivő
halász* védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér
levélbélyeg beklédesé ellenében min-
tával bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL. Városi gyógyszer-
tára

BUDAPEST, IV., VÁCI-ÚTCZA 34./50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K. 50 fillér.
Kapható minden gyógyszertárban.

Felelősszerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.
Kiadótulajdonos: „Szentes és Vidéke” könyvnyomda

Meghívás.

A Szentesi Kölcsonös

Segélyző Szövetkezet

f. é. február 10-én (vasárnap) d. e.
10 órakor saját helyiségében

évi rendes közgyűlést

tart, melyre úgy az 1904, 1905 és
1906-ik évi, mint a f. évben belépett
új üzletrészes tagok ezennel meghi-
vatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgató jelentése az igazgató-
tanács 1905. évi működéséről és a
szövetkezet üzleti viszonyairól.
2. A felügyelő bizottság jelenté-
sével kapcsolatban az 1906. évi meg-
vizsgált zárszámadás betérjesztése s
úgy az igazgatósnak mint a fel-
ügyelő bizottságnak a felmentvény meg-
adása.
3. Az 1907 évi költségvetés tár-
gyalása.
4. A közgyűlés előtt legalább 3
nappal az igazgatósághoz benyújtott
írásbeli indítványok tárgyalása.
5. Igazgató, aligazgató, 8 tagú
igazgató tanács és 5 tagú felügyelő
bizottságnak 3 évre választása.
6. A jegyzőkönyv hitelesítésére
2 tag kiküldése.

Szentes, 1907. évi január 30.

Balázsovits Norbert
igazgató.

JEGYZET. A megvizsgált 1906 évi zárszáma-
dás, az összes üzletrészesek névjegyzéke, az évköz-
ben be- vagy kilépett tagok k. mutatója a közgyűlést
megelőző 8 napon az Intézet helyiségében a hivata-
los órák alatt megtekinthető.

4908.1906.

Árlejtési hirdetmény.

A kunszentmártoni gazdasági is-
mételő iskola telepén szükséges épüle-
teknek, úgymint: cselédlakás, istálló,
baromfi és sertés ól, göré és külön-
álló illemhely építésének vállalatba
adására nézve írásbeli zárt ajánlati
verseny tárgyalást tartunk.

Az írásbeli zárt ajánlatok Kun-
szentmárton község előjáróságához
1907. év február hó 15. napjának délelőtti
9 órájáig beadandók s a versenyzők
tartoznak az előírányszott 10307 korona
74 fillér 10⁰/₁₀₀-át vagyis kerekösszegben
1030 koronát készpénzben, vagy ova-
dék képes papírokban a zárt ajánlat-
hoz csatolni.

A versenyzők zárt ajánlatukban
tartoznak kijelenteni, hogy a terveket
a költségvetést és építési feltételeket
ismerik és azokat elfogadják.

A képviselőtestület a vállalatba
adás iránt 1907. év február hó 17. nap-
ján határoz, de az ajánlat el- vagy el
nem fogadása iránt a szabad rendel-
kezési jogot magának fentartja s a
legelőnyösebb ajánlat elfogadásához
nincs kötve.

A tervek — a költségvetés — az
építési és szerződési feltételek a hi-
vatalos órák alatt a községi előjáró-
ságnál megtekinthetők.

Kunszentmárton, 1907. január
28-án.

Kormos Károly
főjegyző

Gácsi L. István
főbíró h.
2-1

Birói árverés.

Balog András összes
árúraktára felszerel-
vényekkel együtt
FEBRUÁR 1-EN
nyilvánosan elárverez-
tetik.

Törvényesen védve!

Minden utánzat büntetendő
Egyedül valódi a

Thierry-féle balszam

csakis a zold apacavéjegygyel.
Ára: 12 kis, vagy 6 keltós pa-
laczk vagy 1 nagy Special-
palaczk patentzárral 5 korona.
Thierry Centifolia kenőcs
minden, mely oly régi seb, gyu-
ladás, sérülés, stb. ellen. Ára:
4 tégely 3 korona 60 fillér.
Sztékildés csakis előlegez hie-
tése, vagy utánvét mellett.

E két háziézer általában a legjobbnak és teghíre-
sőbbnek van elismerve.

Megrendelések czimzendők:

Thierry A. gyógyszerész Pregrada,
Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Raktár a legtöbb gyógyszertárban. — Több ezer
hálaíratot tartalmazó füzet ingyen és bérmentve.

RAKTÁR: Török József és Dr. Egger Leo J.
Budapest, Vertes L. Lugas.